

MÚLT ÉS JELEN, ÉLŐ MŰEMLÉKEINK

Amikor azt halljuk, hogy természetvédelem, környezetvédelem rögtön az általunk ismert védett növény és állatfajok képei villannak be, pedig sok esetben a minden nap látott sarki ház vagy templom, temető vagy köztéren álló szobor is egy különleges bánásmódot igénylő védendő érték lehet.

A természetvédelmi értékek jellegük szerint lehetnek:

- Földtani értékek (barlangok, földtani szelvények, sziklaalakzatok, földrajzi értékek)
- Vízparti értékek (források, patakok, mocsarak, tavak, folyók, vízcsatornák)
- Növényzeti értékek (a flóra számtalan faja a gombáktól egyes társulásokig)
- Állattani értékek (fauna fajai, populációi és élőhelyeik is)
- Kultúrtörténeti és tájképi értékek

A táj sokkal többet jelent erdőknél és hegyeknél és városoknál. Magába foglalja nem csak a természetes tájalkotó elemeket (földfelszíni domborzat, növényzet és állatvilág) hanem a

mesterséges ember által formált elemeket is (művelésbe vont területek, települések és építményeik, utak, vasutak, csatornák, bányák) de az ahhoz kapcsolódó szellemi értékeket (borászat), szokásokat és hagyományokat is. Ettől válik egy-egy tájegység jellegzetessé, egyedivé.

Hazánk a különleges tájképi értékek mellett számtalan kultúrtörténeti örökséggel is büszkélkedhet. Ezek rendkívül változatosak a régészeti lelőhelyektől a történelmi emlékhelyeken keresztül a néprajzi vagy művelődéstörténeti emlékekig. A legnagyobb csoportot azonban az építészeti értékek jelentik.

A kultúrtörténeti értékeink rendkívül sokszínűek. Jelenleg a UNESCO Világörökség Listáján melynek célja a kiemelkedő értékkel bíró kulturális és természeti örökségének megőrzése az alábbi helyszínek szerepelnek:

- Budapest Duna-parti látképe, a Budai Várnegyed, Andrassy út
- Hollókő ófalu és táji környezete
- Aggteleki-karszt és Szlovák-karszt barlangjainak Szlovákiával közös területei

- Ezeréves Pannonhalmi bencés Főapátság
- Hortobágyi Nemzeti Park
- Pécsi ókeresztény sírkamrák
- Fertő/ Neusiedlersee kulturtáj
- Tokaji történelmi borvidék

A felsorolásból kitűnik, hogy a kiemelt védelem alá volt területek közül csupán egy melynek nem része az épített környezet.

A műemlékeink védelme jelenleg a több lépcsős:

- Országos műemléki védelem alá a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal által javasolt épületeket miniszteri rendelet elfogadását követően kerülhetnek. A kulturális Örökségvédelmi Hivatal az örökségvédelmi hatósági jogkör mellett a építésügyi hatóság szerepét is betöltik.
- Helyi védelem alá is helyezhető egy épület amennyiben országosan kiemelt jelentőségű de az adott település Önkormányzata arra érdemesnek ítéli.

Műemlékek lehetnek:

- Népi építészeti emlékek
- Iparági történelmi épületek, berendezések
- Közlekedéstörténeti emlékek
- Régészeti emlékek
- Történelmi kertek
- Temetők, temetkezési emlékhelyek

A műemlékek jelentős része hazánkban lakó és középület melyek jelentős részét jelenleg is használják. Funkcionalitásukat tekintve sok esetben megegyezik az eredeti elképzeléssel, azonban egyre több példa van alternatív felhasználásra is (pl: ipari objektumok lakóépületként).

Közös bennük, hogy fenntartásuk és hasznosításuk törvényben szabályozott (2001. évi LXIV. törvény). A hasznosítást mindig megelőzi egy kutatási munka és tisztázásra kerül a épület védelme milyen formában valósul meg. Amennyiben konzerválásra kerül akkor eredeti helyükön történő megőrzésük, karbantartásuk a cél (pl: várromok).

Restaurálás során a helyreállítás alatt a sérült vagy átalakított műemlékek konzerválása során munkákat értjük, melyek az eredeti állapot visszaállítását, esetleg kiegészítését pótlását értjük.

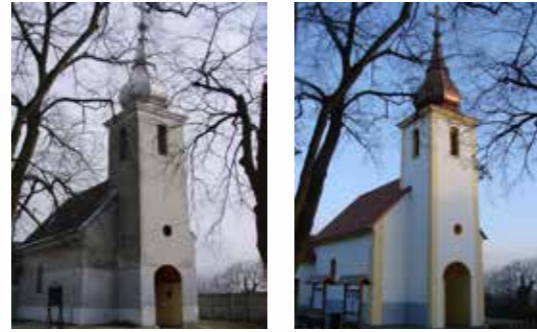
Visszaállítás alatt a eredetileg ledőlt, szétszórt maradványok feltételezhetően eredeti helyére történő visszaállítását értjük (budai vár gótikus termei).

Amennyiben rekonstrukcióra kerül sor, lényegében az épület újra-építését jelenti (Varsó történelmi belvárosa).

Ezeknél az épületeknél mindig figyelembe kell venni, hogy a múlt alapanyagai és arcuata jelenjenek meg az új korszerű védelmet biztosító felújító anyagok felhasználásának eredménye képen.

A Lasselsberger-Knauf műemlék felújító családja ezeket az irányelveket követve varázsolja újjá az épületeket.

A nedvesség és a sóterhelés a falakban igen hátrányosan befolyásolja a régi és sokszor az újonnan épített lakóházak használhatóságát. A nedvesedés és a sóterhelés rendszerint „sókivirágzások” és vakolatleválások formájában jelenik meg, valamint a nedves falak kísérő jelensége a hőszigetelő képesség romlása, ami a fűtési költségeket növeli, komfortérzetünk rontja.

Az EUROSAN vakolatok hatásmechanizmusa

Az ilyen falaknál a hiányzó vagy sérült szigetelés miatt az építőanyagok kapillárisain keresztül a környezetből víz jut a falakba. A vízben oldott sók is találhatóak. A kapillárisok pórusméretétől függően az egyensúlynak megfelelő magasságig húzódik fel a víz a falakban, majd a falfelületen elpárolog. Az oldott sók a

vakolatban maradnak, és ezek okozzák a felületen a festékek elszíneződését és a vakolatok leválását. Ez a folyamat akkor is folytatódik, amikor a falat vízszigeteléssel látják el, mert a szigetelés felett, a falban még mindig jelentős mennyiségű víz és só lehet. Egy vastag fal kiszáritása több évig tarthat!

A nedves és sóterhelt falakat nem javasolt hagyományos vakolattal ellátni. Az általános felhasználású vakolatok normál szerkezetűek, ezért nem vagy csak kis mértékben tartalmaznak belső kapillárisokat, így a falszerkezetek szárítását nem képesek ellátni.

Az EUROSAN vakolatok hidrofób tulajdonsága miatt a falakban felfele törekvő nedvesség nem képes mélyen a vakolatba hatolni, hanem a határfelület közelében elpárolog. A falfelület mindig száraz marad, a vízben oldott sók pedig a vakolat pórusaiban raktározódnak el és nem jutnak a felszínre.

Mivel a nagy légpórustartalmú EUROSAN vakolatok jó hőszigetelő tulajdonságúak, megnövekszik a határoló falak belső felületének a hőmérséklete. Ezzel elérhető, hogy pára-kondenzáció nem, vagy csak igen ritkán lép fel, és megszűnik a korábbi penészesedés. Az EUROSAN vakolattal történő felújítás a környezetet megkímélve teszi újra teljes értékűen

használhatóvá az épületet, egészséges, higiénikus életteret biztosítva.

A kiemelkedő minőségű anyagok beépítése több mint egyszerű épület létrehozása, hiszen a kor alkotóinak szellemiségét, elképzeléseit kell újraalkotni a jelenkor városrendezési igényeket is figyelembe véve. Talán ez az egyik legszebb kihívást jelentő építészeti feladat.

A Lasselsberger-Knauf termékcsaládnak az ország 9 pontján a Bau-Systeme 92 Kft. elkötelezett forgalmazója. Keresse szaktanácsadó kollégáinkat.

Bau-Systeme 92 Kft.
Gutti Gabriella
www.bau92.hu